

Mas Valldòria superior

Rajadell

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Valldòria. SO del terme.
Emplaçament	Camí de Valldòria. Pel camí de baix que surt de Valldòria, a uns 500-800 m de Valldòria, a llevant
Alçada:	680
Coordenades:	
Latitud:	41.72005
Longitud:	1.66885
UTM Est (X):	389274
UTM Nord (Y):	4619551

Classificació

Número de fitxa	08178 - 49
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Modern
Segle	XIII-XVI
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	En estat ruïnós. L'enderroc de pedres roman a l'interior de les habitacions. L'indret esta cobert parcialment per vegetació.
Protecció	Inexistent
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. Cad: 08177A00800007
Autoria de la fitxa	PEP 1993 (Jordi Piñero)/ OPC 2017-21
Data de registre de la fitxa:	dv., 05/02/2021 - 01:00

Descripció

Antic mas en ruïna construït dalt d'un promontori de la que queden restes de parets (d'un parament força regular) i un gran munt de pedra. Es tracta de carreus de tamany petit i més o menys escairats. En l'estat actual sembla deduir-se que les parts formaven una habitació rectangular orientada d'est a oest, amb d'altres estructures menors (adossades a la primera) cap al sector nord. En total la construcció ocupava gairebé tot el promontori. Per la banda de ponent hi ha una certa elevació i restes d'un muralleta que tancaria el recinte.

Observacions:

El mas s'ubicava en un promontori que sobresurt del pla inclinat que fa el serrat., entre el camí i el pendis del serrat, que baixa fins al torrent de Valldòria. La vegetació és pobra: arbust i matolls. L'assentament forma una petita illa que sembla escollida amb finalitats de defensa: a la banda de llevant i de migdia el desnivell fort del pendís impedeix l'accés; per la banda de tramontana hi passa un torrent que també forneix una defensa natural; per la banda de ponent hi ha una certa elevació i restes d'un muralleta que tancaria el recinte.

Durant la realització del mapa, no s'ha localitzat el bé. Les coordenades son inexactes. La descripció i les fotografies corresponen a Piñero PEP 1993

Història

Valldòria o antigament Vallòria és dels pocs masos de Rajadell que conserva el mateix nom que tenia al segle XIII. Tal com s'escrivia aleshores (Valloria, Valoria o Valeriola) podria significar "vall de llorers" o bé referir-se a un nom propi.

En aquesta època hi havia dos masos a Valldòria: el superior i l'inferior. Francesc Rafat dubtava de si eren dos masos agrupats al lloc actual o bé dos masos separats. Nosaltres creiem que Valldòria inferior seria l'actual mas (fitxa 46), que es troba a uns 500 metres mentre del que aquí ens ocupa, que identifiquem com les ruïnes de Valldòria superior. L'apel·latiu de superior i inferior es dedueix d'aquesta manera d'acord amb la topografia. Els habitants de Valldòria van continuar vivint als dos masos com a dues famílies separades, durant uns dos-cents anys. Emparenten sovint amb altres famílies de Rajadell, Grevalosa, Castellfollit del Boix, Castellar o Vallformosa.

També hi ha una capella dedicada a Sant Salvador, al menys des del segle XIII (fitxa 9)

La primera notícia documental de Valòria Inferior data 1282. El 1279 s'esmenta un Guillem de Valòria inferior i un Jaume de Valòria Superior que, junt amb altra gent del terme, accepten un deute a P. Cathalani de Barcelona. El 1280 Berenguer de Rajadell els anomena homes nostres en un altre document, és a dir, pagesos lligats amb la seva família al mas on viuen, com a servents dependents del senyor (no es poden moure del tros, al contrari dels aloers)

En un document de 1433 trobem un Tomàs de Valòria, fill de Pere de Valòria Subirana (es a dir, superior), i de Margarida

Després de la guerra civil del segle XV, una nova família va ocupar els masos, probablement un temps desocupats. El 1554 es documenta un Bartomeu Junyent (que podria ser occità), que fa testament a favor del seu hereu i fill Miquel, deixant-li els dos masos, Valòria inferior i superior, pagant delmes i primícies al senyor. Però molt possiblement el mas superior devia quedar abandonat, tal com succeí amb d'altres masos rònecs al segle XVI.

Miquel Junyent va ser batlle del terme molts anys, i home de confiança del senyor. Un segle després el Mas Valldòria inferior ha passat dels Junyent als Tatgé (1645). A partir de 1630 es pot seguir el rastre de les famílies que habitaven Valldòria per la seva participació en l'administració de la confraria de Sant Sebastià.

Bibliografia

RAFAT, Francesc (1979). Valldòria. Full de la festa de sant Sebastià. Rajadell (gener 1979)
Rafat i Selga, Francesc (1993). Masos, safrà, occitans i pesta negra. Estudis d'història de la Catalunya Central. Monogràfics, 11. Centre d'Estudis del Bages. Manresa, 1993.
RAFAT (1984)
RAFAT (1987)

